

Justis- og Beredskapsdepartementet  
Postboks 8005 Dep  
0030 Oslo

Hvalstad, 04.06.2026

## Svar på høring om endringer i gebyr i våpenforvaltningen

### 1. Innledning

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til høringsnotat med forslag til endringer i gebyr i våpenforvaltningen med høringsfrist 19. juni 2026.

NJFF er den største jeger- og fiskerorganisasjonen i landet, og også en av landets største skytterorganisasjoner med utstrakt opplærings- og konkurransevirksomhet innen skyting med rifle og hagle. Forbundet har ca. 120 000 medlemmer, fordelt på 500 lokalforeninger. Lokalforeningene drifter mer enn 300 skyteanlegg, med totalt ca. 750 baner for rifleskyting og leirdueskyting.

På vegne av Landbruksdirektoratet, er NJFF sammen med Det Frivillige Skyttervesen (DFS), arrangør av den årlige skyteprøven for storviltjegere (130 000 prøver avlagt i 2025). I tillegg avholder NJFF-foreningene hvert år det obligatoriske jegerprøvekurset for ca. 9-10000 nye jegere.

Som det fremgår av dette høringssvaret, har NJFF sterke innvendinger til de foreslåtte endringene. Kort oppsummert gjelder dette følgende:

- Antall saksområder som blir gebyrbelagt blir utvidet og satsene øker kraftig på tross av at innføring av digitalisert våpenforvaltning bygger på en forutsetning om at gebyrene skal reduseres.
- Den nye gebyrordningen vil ha svært negative konsekvenser for jeger- og skytterorganisasjonene og deres medlemmer. Høringsnotatet mangler en utredning av disse konsekvensene, noe som er i strid med utredningsinstruksen.
- De foreslåtte gebyrer begrunnes med det såkalte selvkostprinsippet, men høringsnotatet overser den samfunnsmessige betydning av det drives jakt og skytesport i Norge, og at så vel politi som forsvar har tilgang på sivile skytebaner.
- Forslaget om at endringene skal tre i kraft bare en drøy uke etter at høringsfristen går ut tilsier at høringen ikke er reell.

## **2. De foreslåtte økninger er i strid med føringer om reduserte kostnader som følge av digital våpenkontroll.**

I høringsnotatet foreslås det en kraftig økning av gjeldende gebyrsatser samtidig som det skal kreves gebyr for en rekke nye sakstyper. Nye jegere som ønsker å komme i gang med jakt, vil ofte ha behov for både rifle og hagle. Tidligere ble søknader som ble levert samtidig, belastet med ett gebyr. Etter innføring av ny §37 i våpenloven som innebar at søknader ble belastet gebyr uavhengig av om løyve innvilges eller ikke, så ble det av Politidirektoratet (POD) i tillegg (5.jan. 2026) innført en «praksisendring» ved å belaste gebyr pr. våpen/våpendel som søkes om – også når flere søknader ble levert samlet.

Denne praksisendringen ble ikke på noe tidspunkt omtalt ifb. med stortingsbehandlingen av endringene i våpenloven knyttet til «helautomatisert saksbehandling og endret gebyrhjemmel».

Endringen i praksis for innkreving av gebyr har i seg selv medført en betydelig økning i gebyr f.o.m. 5. jan 2026 for nye jegere/skyttere som ofte har behov for mer enn ett våpen for å komme i gang med aktivitet, samt for aktive skyttere som har forbruk av våpen/våpendeler som må oppgraderes/byttes. Hvor stor økning i gebyrinntekter den nylig innførte praksisen for gebyrinnkreving forventes å innebære, er ikke redegjort for i høringsnotatet.

Begrunnelsen for forslaget om fullt gebyr uavhengig av om det er en førstegangssøker eller en som eier våpen fra før, fremstår som urimelig. De kontrolloppgavene og øvrig ressursbruk ut over søknadsbehandling som oppgis som grunnlag, gjøres først og fremst på personnivå, uavhengig av hvor mange våpen en person eier. For søkere om jaktvåpen, vil de fleste søknader allerede i dag bli behandlet automatisk, med minimal ressursbruk for politiet. Vi kan ikke se at det er holdepunkter for at f.eks. en jeger som eier seks jaktvåpen medfører sekssdobbelts ressursbruk for politiet, selv om en skulle legge kontroll og oppfølging i et livsløpsperspektiv til grunn.

De foreslåtte endringene oppleves uansett som svært urimelig, og i strid med tidligere føringer og lovnader fra departementet.

Gebyrendringene utarbeidet av Politidirektoratet, og som nå fremmes av departementet, er ikke i tråd med de føringene departementet selv har gitt for en ny og mer effektiv digital våpenforvaltning. I departementets eget tildelingsbrev nr. 7 «Ny digital våpenforvaltning» fra 2021 står følgende i pkt. 2. Rammer for oppdraget:

- 1. Dialogen med brukerne skal være digital så langt dette er mulig og hensiktsmessig*
- 2. Saksbehandlingstiden skal reduseres vesentlig*
- 3. Våpenregisteret og forvaltningen av det skal holde god kvalitet*
- 4. Investeringen skal finansieres innenfor rammen av eksisterende nivå for våpengebyret. Etter at investeringen er dekket inn, skal våpengebyret settes ned til nytt selvkostnivå. (vår understreking)*

I pkt 3 Rammer for finansiering står det:

*Det vurderes ikke som aktuelt å øke gebyret, og utviklingsarbeidet må derfor finansieres innenfor rammen av dagens gebyrnivå (...). (vår understreking)*

I «Høring - forslag til endringer i våpenlova (helautomatisert saksbehandling og endret gebyrhjemmel)» fra 2024 var det forslag om ny gebyrhjemmel i våpenlovens §37:

*§ 37 skal lyde: Politiet kan krevje gebyr for å dekke våpenforvaltinga sine utgifter forbundne med handsaming av søknad og kontroll av løyve eller godkjenningar som er gjevne i eller i medhald av denne lova. Gebyret kan også omfatte naudsynte utgifter til sakkunnig bistand når sakshandsaminga krev særskild fagdugleik.*

Det angis avslutningsvis i dette høringsnotatet:

*Forslagene vil ikke medføre økonomiske konsekvenser av vesentlig betydning for publikum, likevel slik at søkerne vil måtte betale for behandling av søknader uavhengig av om løyve eller godkjenning blir utstedt. (vår understreking)*

Utover at også søknader som blir avslått ble gebyrbelagt, ble det ikke varslet at det var aktuelt å øke gebyrene som følge av endringen i § 37.

Heller ikke da departementet fremmet saken for Stortinget (Prop 115L (2023-2024)) ble det signalisert at det var aktuelt å øke gebyrene. Tvert imot står det følgende i proposisjonen:

*Departementet legg til grunn at bruk av heilautomatiserte avgjerder over tid vil føre til at politiet sparer pengar gjennom at ressursane i våpenforvaltninga vert betre utnytta. (vår understreking)*

Det må videre bemerkes at lovteksten (§37) som ble fremlagt for stortinget i Prop.115 L (2023–2024) var noe endret fra forslaget som var på høring. I den nye, og nå gjeldende lovteksten, er «kontroll av løyve eller godkjenningar» fjernet i første punktum. Den «modererte» teksten i §37 hvor kontrolloppgavene er utelatt jfr. opprinnelig forslag som var sendt på høring, fremstår som en noe «finurlig» omskriving, som jfr. nåværende gebyrforslag likevel tolkes av departementet som en vid hjemmel for å gebyrlegge alle deler av våpenforvaltninga.

Departementets beskrivelse av at ny §37 kun ville innebære mindre konsekvenser i form av at også avslåtte søknader ville belastes med gebyr, fremstår nærmest som en «avledningsmanøver», når samme departement nå ønsker å fullfinansiere alle deler av våpenforvaltninga med søknadsgebyrer.

Under behandlingen i Stortinget i Innst. 53L (2024-2025) påpekte komited medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet betydningen av at «forvaltningen blir så effektiv som mulig slik at gebyrene for brukerne blir så lave som mulig».

I ny våpenlov (jfr. Prop 165L (2016/2017) /opprinnelig §37 i ny våpenlov) ble det åpnet for å gebyrlegge utstedelse av alle typer løyver etter våpenloven, men det ble ikke lagt føringer om at søknadsgebyr skal dekke våpenforvaltninga i sin helhet. Den nylige endringen med å betale gebyr for søknadsbehandling uavhengig av om løyve utstedes eller ikke, er i seg selv ikke urimelig. Likevel har ikke våpeneiere og jeger-/skytterorganisasjonene på noe tidspunkt

blitt forberedt på at gebyrsatsene skal økes, langt mindre at de skal økes så dramatisk som det nå legges opp til.

### **3. Økning av gjeldende satser og innføring av nye satser har ikke dekning i Finansdepartementets bestemmelser**

I høringsnotatet begrunnes satsene med at det i grunnlaget inngår en rekke nye oppgaver, bl.a. kontroll med oppbevaring av våpen, kontroll av skytebaner og forhandlere mv. Videre viser departementet til at politiet over tid har måttet dekke størstedelen av utgiftene til våpenforvaltningen over det ordinære budsjettet og at dette medfører en direkte subsidiering av våpeneiere. Den nye gebyrmodellen hevdes å bygge på selvkostprinsippet i tråd med Finansdepartementets bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15).

Skytterorganisasjonene er av den klare oppfatning at premisset om indirekte subsidiering er feil, og at det såkalte selvkostprinsippet ikke passer. Bestemmelsene fra Finansdepartementet gjelder finansiering av det man kaller en myndighetsbestemt tjeneste, typisk kommunale avgifter knyttet for vann og kloakk, oppmålingsgebyrer m.m. Slike tjenester skal finansieres etter selvkostprinsippet. Bestemmelsene passer derimot dårlig på politiets kontrolloppgaver etter våpenforvaltningen.

I Rundskriv R-112/15 er det gitt føringer for hva som kan gebyrfinansieres, samt en avklaring av grensene mellom gebyr og sektoravgift. Omfanget av ulike oppgaver i våpenforvaltninga, som nå foreslås å dekkes gjennom gebyr betalt av de som søker om løyve om våpen, våpendeler mv. (anslått i høringsnotatet til ca. 85 000 søknader i året), tilsier at gebyrene vil bli brukt til å finansiere noe annet enn kun tjenesten det betales for.

I R112/15 pkt. «3.2.1 Særlige vilkår for innføring av nye gebyrer», anføres:

*Gebyrordninger kan etableres når det offentlige utfører en klart definert tjeneste overfor betaleren og det ikke betales for noe annet eller mer. Dersom dette grunnvilkåret ikke oppfylles, bør ordningen avvikles eller formaliseres som særavgift, sektoravgift eller mulkt.*

I «Innst. 3 S (2020-20221) kap.12-Sektoravgifter og gebyrer», presiseres det at:

*Gebyrer kan kreves for en klart definert tjeneste til betaleren og skal ikke finansiere noe annet eller mer enn kostnaden av tjenesten. Dersom gebyret overstiger kostnaden, såkalt overprising, innebærer det en ekstra skattlegging av betaleren.*

NJFF mener at omfanget av hvilke tjenester og oppgaver de foreslåtte gebyrene er angitt å skulle dekke, tilsier at gebyrene i realiteten har karakter av å utgjøre en sektoravgift, jfr. føringene i R-112/15 og omtalen i Innst. 3 S (2020-20221).

I sin begrunnelse overser departementet at jakt og sportsskyting er ønskede aktiviteter i samfunnet, og en stor del av norsk viltforvaltning, kultur, friluftsliv og idrett. En av grunnplankene i norsk våpenkultur er at opplæring og utøvelse av jakt og skytesport er tilgjengelige for allmenheten, både praktisk og økonomisk. Aktivitetene er preget av at den i stor grad driftes av frivillig sektor, som spesielt gjennom skytebanene tilrettelegger for at også offentlige brukere (politi/forsvar) har tilgang til trenings- og øvingsfasiliteter.

Politiets arbeid knyttet til våpenforvaltningen handler derfor ikke bare om tjenester til den enkelte skytter eller det enkelte skytterlag, klubb eller forening. Våpenforvaltningen er like mye en tjeneste som kommer samfunnet som helhet til gode. Kontroll, tilsyn og myndighetsutøvelse på våpenforvaltningens område er grunnleggende offentlige oppgaver.

En våpenforvaltning som er mer eller mindre fullfinansiert gjennom gebyrer vil derfor innebære at våpeneiere og våpenorganisasjoner subsidierer det som for en stor del er samfunnsmessige oppgaver.

#### **4. Departementets forslag vil ha betydelige negative konsekvenser**

Etter utredningsinstruksen pkt. 2-1 gjelder det minimumskrav til utredning før innføringen av nye lover og forskrifter. Blant annet skal utredningen diskutere de prinsipielle spørsmålene tiltaket reiser, og beskrive de positive og negative virkningene. Det heter:

*Utredningen skal omfatte virkninger for enkeltpersoner, privat og offentlig næringsvirksomhet, statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning og andre berørte.*

Høringsnotatet inneholder imidlertid ingen vurdering av mulige negative konsekvenser av forslaget til ny gebyrmodell og er etter NJFFs oppfatning følgelig i strid med utredningsinstruksen.

Vi ser det som åpenbart at de foreslåtte gebyrøkninger og innføring av nye gebyrer vil ha store negative konsekvenser for både våre medlemmer og våre lokalforeninger.

De foreslåtte gebyrsatsene innebærer en stor økning i den økonomiske barrieren for å komme i gang med jakt eller skytesport. Det vil kunne medføre utfordringer med rekruttering, og frafall av utøvere som ikke har økonomi til å fortsette med jakt og/eller skyteaktivitet. Et urimelig høyt gebyrnivå vil bidra til å dreie aktiviteten over til kun å være tilgjengelig for den mer bemedlede delen av befolkningen. Det gir grunn til bekymring.

#### **5. Saksbehandlingen er uforsvarlig**

Det følger av utredningsinstruksen pkt. 2-2 at utredningen skal være så omfattende og grundig som nødvendig.

I dette tilfelle er det åpenbart at den utredning som ligger bak høringsnotatet verken har vært omfattende eller grundig. Som påpekt i pkt. 4 ovenfor foreligger det ingen analyse av forslagets negative konsekvenser. Ingen av de berørte organisasjoner har vært kontaktet i forbindelse med utarbeidelse av den nye gebyrmodellen. Forslaget bærer preg av et ønske om å velte kostnadene med alt av politiets arbeid med våpenforvaltning over på brukerne uten at man har sett på helheten og at dette skal skje så raskt som mulig.

Høringsfristen er i dette tilfelle seks uker, som er minimumskravet i utredningsinstruksen. Fristen er satt til 19. juni og endringene er forutsatt iverksatt 1. juli. Dette innebærer at departementet bare vil ha én uke til å vurdere høringsuttalelsene, og høringen fremstår derfor etter vår oppfatning som urell.

Det er åpenbart at en slik saksbehandling harmonerer dårlig med kravet til en omfattende og grundig utredning slik utredningsinstruksen forutsetter.

## 6. Avslutning

NJFFs visjon er «Jakt- og fiskeglede til alle, for alltid», noe som innebærer et mål om å videreføre den norske jakt- og fiskekulturen hvor allmennheten har tilgang på jakt og fiske, uavhengig av samfunnslag og økonomi. Rekruttering og videreføring av disse kulturtradisjonene, som også bidrar til sosial inkludering og fysisk aktivitet i befolkningen, fordrer at de økonomiske barrierene ikke blir for høye. Den øvrige skytterbevegelsen i Norge bygger også på en kultur hvor skytesport er ansett som en aktivitet som har et samfunnsnyttig formål.

I prop.165L (2016-2017), uttalte departementet følgende i en merknad til våpenlovens formål:

*«Vidare meiner departementet at den gode jakt- og skyttarkulturen i stor grad medverkar til at vi har høvesvis få negative hendingar med lovlege skytevåpen. Denne kulturen er i stor grad tufta på at skytevåpen er reiskap for utøving av jakt, skytesport og samling framfor å vere valdsprodukt. Departementet meiner difor at hovudomsynet med lova også femnar om det å skulle verne og utvikle denne gode kulturen for bruk av skytevåpen.» (vår understreking)*

Den praktiske konsekvensen av gebyrene som er foreslått i høringsnotatet, er først og fremst en urimelig økonomisk barriere spesielt knyttet til rekruttering, som i liten grad kan sies å være i tråd med en lov hvor et av formålene som skal hensyntas er å verne og utvikle god kultur for bruk av skytevåpen.

Det følger av vårt høringssvar at innføringen av en ny gebyrmodell i tråd med departementets forslag ikke kan aksepteres. NJFF anmoder om at forslaget trekkes tilbake, og imøteser at et evt. justert forslag er bedre begrunnet, bygger på en transparent kostnadsberegning, og ikke omfatter gebyrfinansiering av andre oppgaver og tjenester enn det som det betales for, jfr. Finansdepartementets retningslinjer.

Vennlig hilsen

**Norges Jeger- og Fiskerforbund**

Vidar Nilsen  
Fagrådgiver

Øyvind Fjeldseth  
Fagsjef